

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ЗАГРОЗАМИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Орехова К.В., к.е.н., доцент
Харківський інститут банківської справи
Університету банківської справи
Національного банку України (м. Київ)

Згідно Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері від 15 серпня 2012 р. № 569-р [1] на сьогодні значну загрозу в сфері фінансів реального сектору економіки становить невідповідність між активами та зобов'язаннями підприємств. Це, насамперед, стосується підприємств, які відносяться до базових галузей економіки. Дисбаланси у фінансово-господарській діяльності виникають як внаслідок реалізації невваженої стратегії менеджменту підприємств у частині взяття ними зобов'язань, так і під впливом дії низки зовнішніх факторів. Зазвичай за наявності застарілих основних засобів і технологій дисбаланси у фінансово-господарській діяльності підприємств призводять до фінансової неспроможності більшості вітчизняних підприємств промисловості.

Дослідженню теоретико-методичних основ забезпечення фінансової безпеки підприємств присвячені роботи: Бланка І.О., Бріггема Є.Ф., Ван Хорна Д.К., Ковальова В.В., Савицької Г.В., Шеремета А.Д., Хелферта Е. та ін. Вирішення цієї проблеми також знайшло відображення в роботах: Азаренкової Г.М., Барановського О.І., Єрмошенка М.М., Єпіфанова А.О., Ткача В.О. Терещенка О.О. та Тридіда О.М. Аналіз наукових досліджень цих авторів виявив, що на сьогодні управлінню загрозами фінансовій безпеці підприємства не приділено достатньо уваги в фінансово-економічній літературі. Не визначено основні поняття щодо управління загрозами фінансовій безпеці підприємства.

Метою даної роботи є визначення основних понять щодо управління загрозами фінансовій безпеці підприємства.

На основі узагальнення робіт [3-5] автором цієї роботи було визначено такі основні поняття щодо управління загрозами фінансовій безпеці (табл.).

Аналіз фінансово-економічної літератури [2, 6-7] свідчить, що всі методи управління загрозами фінансовій безпеці підприємства прийнято поділяти на три основні групи: зниження, збереження та передача.

Зниження рівня загроз фінансовій безпеці підприємства передбачає здійснення попереджувальних управлінських й організаційно-технічних заходів щодо запобігання

настання несприятливих подій у фінансово-господарській діяльності або ліквідацію негативних наслідків тих із них, які вже трапилися.

Збереження загроз фінансовій безпеці підприємства на існуючому рівні не завжди означає відмову від впливу на них. Підприємство може створити спеціальні резерви (наприклад, резерв загроз фінансовій безпеці), з яких будуть здійснюватися компенсаційні виплати за збитки, які зазнало підприємство внаслідок настання непередбачених несприятливих подій у його фінансово-господарській діяльності. Такий метод управління загрозами фінансовій безпеці підприємства називається самострахуванням.

Таблиця

Основні поняття щодо управління загрозами фінансовій безпеці підприємства

№	Поняття	Економічна сутність та зміст
1	Управління загрозами фінансовій безпеці підприємства	Це багатоступеневий процес, який включає оцінювання, аналіз і управління загрозами фінансовій безпеці підприємства.
2	Мета управління загрозами фінансовій безпеці підприємства	Це запобігання або зменшення впливу загроз на фінансову безпеку підприємства до допустимого або беззагрозливого рівнів.
3	Оцінювання загроз фінансовій безпеці підприємства	Це процес визначення впливу загроз на фінансову безпеку підприємства.
4	Рівень загроз фінансовій безпеці підприємства	Це кількісне вимірювання впливу загроз на фінансову безпеку підприємства.
5	Аналіз загроз фінансовій безпеці підприємства	Це процес визначення загроз, що вплинули на фінансову безпеку підприємства.
6	Зона загроз фінансовій безпеці підприємства	Це межі коливання впливу загроз на фінансову безпеку підприємства: беззагрозлива, допустима, критична, катастрофічна.

Джерело: розроблено автором цієї роботи за [1-7].

До заходів, які здійснюються для збереженні рівня загроз фінансовій безпеці підприємства, можуть бути також віднесені: отримання кредитів і позик для компенсації збитків, які зазнало підприємство внаслідок настання непередбачених несприятливих подій у його фінансово-господарській діяльності; відновлення виробництва продукції (товарів, робіт, послуг) через дію фінансово-кредитних установ, державні дотації тощо.

Заходи щодо передачі загроз фінансовій безпеці підприємства означають передачу відповідальності за них третім особам у процесі збереження існуючого їх рівня. До таких заходів можна віднести страхування загроз фінансовій безпеці підприємства, що має на увазі їх передачу страховій компанії за певну плату, а також різного роду фінансові гарантії, поручництво тощо.

Також передача загроз фінансовій безпеці підприємства може бути здійснена шляхом їх внесення в текст документів (договорів, торговельних контрактів тощо). Це дозволить зменшити власну відповідальність при настанні непередбачених несприятливих подій у фінансово-господарській діяльності підприємства або перекласти наслідки їх впливу на контрагентів.

У разі, якщо після використання будь-якого методу управління загрозами фінансовій безпеці підприємства були усунуті причини їх наявності, можна відмітити успішне завершення цього процесу. Якщо причини загроз фінансовій безпеці підприємства залишилися неліквідованими, то варто вибрати інший метод управління ними. Зважаючи на вище викладене актуальним представляється поглиблене дослідження етапів управління загрозами фінансовій безпеці підприємства, що є предметом подальшого дослідження автора цієї роботи.

Перелік посилань

1. Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80>.
2. Гацко М.О. О соотношении понятий угроза и опасность / М.О. Гацко // Режим доступу: http://www.nasledie.ru/oboz/N07_97/7_06.htm.
3. Гринюк Н.А. Управление финансовою безпекою підприємства у процесі його реструктуризації / Н.А. Гринюк // Проблеми науки. – 2008. – № 9. – С. 19-23.
4. Кириченко О.А. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах кризи / О.А. Кириченко, І.В. Кудря // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 10. – С. 22-26.
5. Кузенко Т.Б. Управление финансовой безопасностью на предприятии / [Т.Б. Кузенко, В.В. Прохорова, Н.В. Саблина] // Бизнес Информ. – 2007. – № 12 (1). – С. 27-29.
6. Орлова В.В. Ідентифікація загроз фінансовій безпеці підприємства / В.В. Орлова // Науковий вісник НЛТУ України. Серія: Економіка, планування і управління галузі. – 2011. – Вип. 21.13. – С. 267-273.
7. Підхомний О.М. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності / [О.М. Підхомний, Н.О. Микитюк, І.П. Вознюк] // Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vnulp/menegment/2007_605/20.pdf